

Yashil IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

DOI 2023

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

«Smart-turizm: XORIJIY TAJRIBA VA UNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH ISTIQBOLLARI»

Respublika ilmiy-amaliy anjumani

TOSHKENT DAVLAT IQTISODIYOT UNIVERSITETI
ILMIY MAQOLA VA TEZISLAR TO'PLAMI

2023-yil 15-dekabr, maxsus son

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Qo'ng'iroatboy Avezimbetovich

Elektron nashr. 540 sahifa, 15-dekabr, 2023-yil.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Rae Kvon Chung, Janubiy Korea, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Salimov Oqil Umrzoqov, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Toshkulov Abduqodir Hamidovich, i.f.d., prof., TDU rektori

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Sharipov Qo'ng'iroatboy Avazimbetovich, t.f.d., prof., TDIU rektori

Oblamuradov Narzulla Naimovich, i.f.n., dotsent

Djumaniyazov Maqsud Allanazarovich, Qoraqalpog'iston Respublikasi Tabiat resurslari qo'mitasi raisi

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i

Eshov Mansur Po'latovich, i.f.d., prof., TDIU Akademik faoliyat bo'yicha prorektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMB birinchi prorektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor

Yuldashev Maqsud Abdullayevich, p.f.d., prof., TDIU Moliya-iqtisod ishlari bo'yicha prorektori

Karimov Norboy G'aniyevich, i.f.d., prof., TDIU huzuridagi PKQTMO tarmoq markazi direktori

Hakimov Nazar Hakimovich, f.f.d. TDIU profesor

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU Marketing kafedrasini professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., prof., Atrof-muhit va tabiatni muhofaza qilish texnologiyalari ilmiy-tadqiqot instituti

Axmedov Javoxir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., Toshkent arxitektura-qurilish universiteti katta o'qituvchisi

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU Ilmiy tadqiqotlar va innovatsiyalar departamenti rahbari

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU huzuridagi PKQTUMOTMXHB mutaxassis

Ekspertlar kengashi:

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Imomqulov To'liq Burxonovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

UO'K: 338.48 (075)

KBK: 65.433(011)

“Smart-turizm: XORIJIY TAJRIBA VA UNI O‘ZBEKISTONDA QO‘LLASH ISTIQBOLLARI”. Respublika ilmiy-amaliy anjumani materiallari to‘plami. – T.: “YalT” jurnali, 2023. – 540-b.

To‘plamga xorijiy va mahalliy olimlar, sohaning yetuk mutaxassislari va oliy o‘quv yurtlarida turizm sohasidagi muammolar bo‘yicha ilmiy izlanishlar olib borayotgan doktorantlar, tadqiqotchilar, vazirlik, qo‘mita va turli mulkchilik shaklidagi korxona, tashkilotlarning yetakchi mutaxassislari, magistrnlarning ilmiy izlanishlarining natijalari kiritilgan.

To‘plamda keltirilgan materiallarning mazmuni, undagi statistik ma‘lumotlar va keltirilgan huquqiy-me‘yoriy hujjatlarning haqqoniyligi, tadqiqiy fikr-mulohazalar va takliflarga mualliflarning o‘zlari mas‘uldirlar.

Mas‘ul muharrir: t.f.d., prof. K.A. Sharipov

Konferensiya tahrir hay‘ati: i.f.d., prof. M.P.Eshov, i.f.d., prof. G.Q.Abduraxmanova, i.f.d., prof. S.K.Xudoyqulov, i.f.d., prof. M.A.Yuldashev, i.f.d., prof. A.M.Abduvohidov, i.f.d., prof.M.T.Aliyeva, i.f.d., prof. A.A.Eshtayev, i.f.d., prof.A.N.Norchayev, i.f.n.,prof. S.R.Safayeva, i.f.n., dots. D.I.Abidova, i.f.n., dots. X.Ochilova,i.f.n., dots. M.Nurfayziyeva.

Taqrizchilar:

Sh. Ergashxodjayeva, i.f.d., prof.

U. G‘afurov, i.f.d., prof.

Ushbu Toshkent davlat iqtisodiyot universitetida o‘tkazilayotgan «Smart-turizm: XORIJIY TAJRIBA VA UNI O‘ZBEKISTONDA QO‘LLASH ISTIQBOLLARI» mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy anjuman to‘plami O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta‘lim, fan va innovatsiyalar vazirligi tomonidan nashrga tavsiya etilgan.

ISBN 978-9943-6856-0-4

O'ZBEKISTONDA SMART-TURIZMNI RIVOJLANTIRISH CHORALARI

Raximova Dilfuza Mirzakasimovna

TDIU, Mehmonxona biznesini boshqarish kafedrası katta o'qituvchisi

Turizm industriyasi O'zbekiston iqtisodiyotini pandemiyadan keyin tiklashda muhim ahamiyatga ega bo'lib, ish o'rinlarini yaratish va turmush darajasini oshirishda muhim vosita hisoblanadi. O'zbekistonning turizm sektori so'nggi yigirma yil ichida sezilarli darajada o'sdi. Biroq, COVID-19 pandemiyasi 2020-yilda sayyohlik tushumlarining 76% ga qisqarishiga olib keldi. O'zbekiston hukumati ushbu sohani yuqori o'sish salohiyatiga ega, deb hisoblaydi va 2021-yilda xorijiy sayyohlar oqimini 25 foizga oshirish orqali uni kengaytirishga erishdi. O'zbekiston Turizm va madaniy meros vazirligi global inqiroz va sohadagi yangi raqobat sharoitlarini hisobga olgan holda 2030-yilgacha turizmni rivojlantirishning yangi strategiyasini ishlab chiqdi.

O'zbekiston turistik xizmatlari 2025-yilga borib 2,2 milliard AQSH dollarini tashkil etadi. Bugungi kunda mamlakatda sohani rivojlantirish bo'yicha 86 davlat fuqarolari uchun vizasiz rejim va 57 davlat fuqarolari uchun elektron vizalar, infratuzilmaga sarmoya kiritish, global mehmonxona brendlarini jalb qilish kabi chora-tadbirlar amalga oshirildi. O'zbekiston o'z salohiyatini oshirish uchun boshqa davlatlar va tashkilotlar bilan hamkorlikni kuchaytirishi, reklamaga sarmoya kiritishi, infratuzilma, tadbirkorlik va xususiy sektor ishtirokini yaxshilashi mumkin. Turizm O'zbekistonda iqtisodiy yuksalish bo'lib, ish o'rinlari yaratish va turmush darajasini oshirishning muhim vositasi hisoblanadi.

Ma'lumki turizm sohasi mamlakat iqtisodiyotining eng yetakchi daromadli sohalar qatorida o'rin egallaydi. Turizm sohasi yo'nalishlari ichida aynan ziyorat turizmini O'zbekistonda rivojlantirish mavjud resurslar salohiyati buni imkoniyati yuqoriligidan dalolat beradi. Jumladan ziyorat turizmini rivojlantirishda bozor mexanizmlarini joriy etish, taklif omillarini ko'paytirish muhim ahamiyat kasb etadi. Pandemiya va undan keyingi davrda mamlakatimizda turizm sohasini jadal qayta tiklashda ziyorat turizmining o'rni beqiyos. Shunga ko'ra, davlatimiz rahbari tomonidan ziyorat turizmini rivojlantirish bo'yicha qator vazifalar belgilab berildi. Respublikamizda ushbu sohaga e'tibor qaratilib, bir qancha o'zgarishlar qilinmoqda.

Jumladan, 2023-yilda mamlakatimizda mavjud ko'plab ziyoratgohlar va muqaddas qadamjolar imkoniyatidan foydalanib, ziyorat turizmi yo'nalishida 2 milliondan ortiq ziyoratchini jalb qilish va 400 million dollarlik xizmatlar eksportini ta'minlash belgilangan. Joriy yilda viloyatlar kesimida ziyoratgohlarning targ'iboti uchun jami 1,1 milliard so'm, xorijiy davlatlarda mamlakatimizning ziyorat turizmi salohiyatini targ'ib qilish uchun 6 milliard so'm mablag' ajratilgan.

Shuningdek, qator yangi mahalliy va xorijiy yo'nalishlarda aviaparvozlar va temir yo'l qatnovlarini yo'lga qo'yish rejalashtirilgan.¹

"O'zbekiston Respublikasida turizmni jadal rivojlantirishga oid qo'shimcha chora- tadbirlar to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi prezidentining Farmoni qabul qilindi². Farmonga ko'ra mamlakatda turizmni milliy iqtisodiyotni diversifikatsiya qilish, hududlarni jadal rivojlantirish, yangi ish o'rinlarini yaratish, aholining daromadlari va turmush darajasini oshirish, mamlakatning investitsiyaviy jozibadorligini oshirishni ta'minlovchi strategik tarmoqlardan biri sifatida rivojlantirish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar bosqichma-bosqich amalga oshirilishi ko'zda tutilgan.

Viza rejimining liberallashtirilishi, chet el fuqarolarini ro'yxatga olish tartibining soddalashtirilishi, turizm tarmog'ini rivojlantirish uchun imtiyoz va preferentsiyalar berilishi milliy turizm salohiyatini ichki va tashqi bozorlarda samarali targ'ib qilish imkonini berdi.

Shu bilan birga, o'tkazilgan tahlillar turizm tarmog'ini tartibga soluvchi normativ-huquqiy asosning nomukammalligi, alohida turizm xizmatlarini ko'rsatish qoidalarining, shuningdek, chet el fuqarolarining toifalari, bo'lish muddatlari va maqsadlari bo'yicha dunyo amaliyotida keng qo'llaniladigan alohida viza rejimlarining mavjud emasligini ko'rsatmoqda.

¹ https://uza.uz/uz/posts/ziyosat-turizmini-rivozhlantirishning-dolzarb-masalalari-xalqaro-davra-suhbati_262370

² O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 05.01.2019-yildagi PF-5611-son

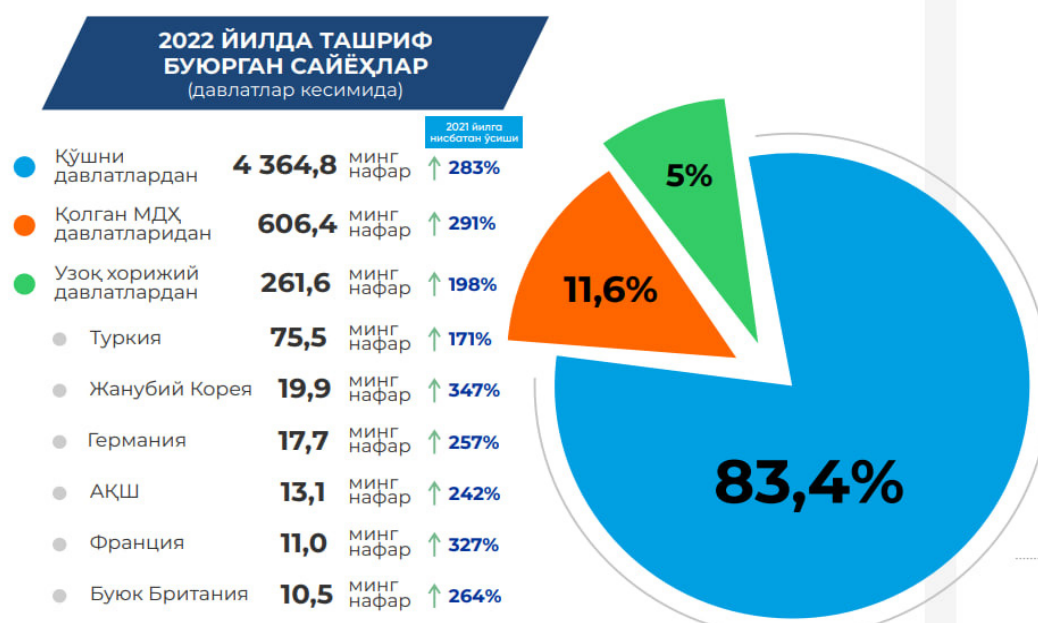
Shuningdek, joylashtirish vositalari va infratuzilma obyektlarining, ayniqsa, turizm mavsumida yetishmasligi, turli transportlarda yo'lovchilarni tashish tizimining yetarli darajada muvofiqlashtirilganligi, shuningdek, turistlarni mavjud turizm salohiyati to'g'risidagi ma'lumotlar bilan ta'minlashni tashkillashtirish darajasining pastligi, ichki turizmni, mamlakat hududlaridagi madaniy meros obyektlarining va ziyoratning o'ziga xosliklarini targ'ib qilish bo'yicha marketing kampaniyalarining samarasizligi turizmni jadal rivojlantirishga salbiy ta'sir qilmoqda. Turizmni, avvalambor, xususiyl sektorida rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlar yaratish, ko'rsatilayotgan xizmatlarning raqobatbardoshligini va sifatini oshirish, milliy turizm mahsulotini dunyo bozorida faol va kompleks ravishda targ'ib qilish, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining O'zbekiston Respublikasi Oliy Majlisiga 2018-yil 28-dekabrda qilgan Murojaatnomasida bildirilgan takliflarni amalda tatbiq etish maqsadida hamda 2017–2021-yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasida belgilangan vazifalarga muvofiq:

- quyidagilarni nazarda tutuvchi 2019–2025-yillarda O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini rivojlantirish Konsepsiyasi ishlab chiqilgan. Bunga ko'ra turizm faoliyati sohasidagi normativ-huquqiy bazani takomillashtirish, turizmni rivojlantirish uchun qulay sharoitlar yaratishga qaratilgan xalqaro me'yor va standartlarni implementatsiya qilish;
- turizm infratuzilmasini rivojlantirish hamda maqbul va qulay turizm muhitini yaratish;
- transport logistikasini rivojlantirish, ichki va tashqi yo'nalishlarni kengaytirish, transport xizmatlari sifatini oshirish;
- turizm bozorining turli segmentlariga yo'naltirilgan turizm mahsuloti va xizmatlarini diversifikatsiya qilish;
- respublika ichida turizm xizmatlariga bo'lgan ehtiyojni qondirishga yo'naltirilgan turizm faoliyati subyektlarining faolligini rag'batlantirishni ta'minlovchi ichki turizmni rivojlantirish;
- O'zbekiston Respublikasi turizm mahsulotini xalqaro va ichki turizm bozorlarida targ'ib qilish, mamlakatning sayohat va dam olish uchun xavfsiz sifatidagi imidjini mustahkamlash;
- turizm tarmog'i uchun kadrlar tayyorlash, qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini takomillashtirish kabi vazifalar belgilab berilgan.

Statistik ma'lumotlarni tahlil qiladigan bo'lsak, bugungi kunda sayyohlar soni oshmoqda.

Bu O'zbekiston uchun qanchalik foyda?

2022-yilda O'zbekistonga 5 mlndan ortiq xorijiy sayyohlar tashrif buyurgan. Buning iqtisodiyotimizga ta'siri qanday? Ular O'zbekistonda o'rtacha qancha mablag' sarflayapti? Turistlar ko'paygani yaxshi, lekin ular uchun xizmat ko'rsatish sifati qay darajada? O'zbekistonning tashqi va ichki turizm salohiyatini tahlil qiladigan bo'lsak quyidagilarni kuzatish mumkin.

1-diagramma: O'zbekistonga tashrif buyurgan sayyohlar soni

Sayyohlar O'zbekistonda qancha mablag' qoldirmoqda?

2017-yilda O'zbekistonga 2,7 mln nafar turist kelgan bo'lsa, o'tgan 2022-yilda ularning soni 1,9 barobarga o'sib, 5,2 mlnni tashkil qildi. Bu koronavirus pandemiyasidan chiqqan, 2021-yilda 1 mln 880 ming nafar sayyoh tashrif buyurgan O'zbekiston uchun yaxshigina ijobiy ko'rsatkich. Qolaversa, ichki turizm ko'rsatkichlari ham har yili yuqorilmoqda. 2022-yilda ichki sayohat qiluvchilar soni 2017-yilga nisbatan (10,5 mln nafar) 107,0 foizga o'sib, 11,3 mln nafarni tashkil qildi. Bu yil esa xorijiy sayyohlar soni 7 mln nafarga yetishi prognoz qilinmoqda.

2-diagramma: O'zbekistonga tashrif buyurgan sayyohlar soni

Mablag'lar bilan ifodalaydigan bo'lsak, turizm xizmatlari eksporti o'tgan yilda 1,6 mlrd dollarni tashkil etdi (2017-yilda 531 mln dollar). Sobiq turizm va madaniy meros vaziri Aziz Abduhakimovning ma'lum qilishicha, 2019-yilda sayyohlar O'zbekiston shaharlarida o'rtacha 195 dollargacha mablag' sarflab, 2-3 kun qolishgan bo'lsa, 2022-yilda sayohatlar davomiyligi 4-5 kunga, sarf-xarajatlar esa 305 dollargacha oshgan.

Sayyohlar oqimi ko'payishining asosiy sababi

O'zbekistonga sayyohlar oqimi oshishiga asosiy sabablardan biri mamlakatga kirishdagi viza rejimi soddalashtirilishida, deyish mumkin. 2018-yildan boshlangan xorijiy davlatlar fuqarolari uchun kirish vizasi bekor bo'lgan davlatlar soni 2022-yilga kelib 93 taga yetdi. Shuningdek, 2018-yildan boshlab 56 ta davlat fuqarolari uchun elektron kirish vizalarini berish tizimi ishga tushirildi, 47 ta davlat uchun besh kunlik tranzit vizasiz kirish tartibi belgilandi. 55 yoshga to'lgan va turizm maqsadida 30 kundan ortiq bo'lmagan muddatga respublikaga keluvchi XXI, AQSh va Vetnam fuqarolari uchun vizasiz kirish rejimi joriy qilindi.

"Ko'p yillar davomida O'zbekistonda sayohat qilish oson bo'lmagan. Kirish vizasini olish uzoq va murakkab jarayon edi. Buning ustiga sayohatchilar har kecha mehmonxonada ro'yxatdan o'tishlari kerak edi. Bu mamlakatni kashf qilishni istagan ko'plab sayohatchilarni to'xtatdi. Endi bunday emas va viza jarayoni ancha osonlashdi.

O'zbekiston hech qayerga o'xshamaydigan davlat. Bu Samarqand, Buxoro va Xiva kabi ajoyib arxitekturaga ega qadimiy shaharlarga, shuningdek, dunyodagi eng ajoyib metro bekatlariga ega mamlakat hisoblanadi.

Statistik ma'lumotlarga yuzlanadigan bo'lsak, Qozog'iston, Janubiy Korea, Hindiston kabi davlatlardan O'zbekistonga tashrif buyuruvchilar soni yillar davomida deyarli o'zgarmagan bo'lsa, Qolgan MDH, Yaqin Sharq, Yevropa mamlakatlari, shuningdek, AQSh, Braziliya, Kolumbiya, Avstraliya, Nigeriya, Marokko, Shri-Lanka, Nepal kabi davlatlardan kelgan sayyohlar soni so'nggi 5 yilda bir necha 10 baravarga oshgan.

Turistlar soni ko'paygan, xizmat ko'rsatish darajasi-chi?

2017-yilda joylashtirish vositalari soni 767 tani tashkil etgan bo'lsa, 2022-yilda ularning soni 5 mingga yetkazildi. 2018-yilda 106 ta (o'rinlar soni 841 ta) oilaviy mehmon uylari faoliyati yo'lga qo'yilgan bo'lsa, bugungi kunda ularning soni 3,1 mingga va o'rinlar soni 27,8 mingga yetkazildi. Shu bilan birgalikda sohada tadbirkorlik subyektlari soni ortdi. Turistlarga xizmat ko'rsatuvchi subyekt va obyektlar soni 4091 (2017-yilda – 749 ta) taga, jumladan, turoperatorlar – 1663 ta (2017-yilda – 749 ta), turagentlar – 119 ta (2017-yilda – mavjud bo'lmagan) va gid-ekskursovod soni 2309 taga (2017-yilda – 574 ta) yetkazildi. 2018-2022-yillarda sayyohlarga qulaylik yaratish maqsadida yo'l bo'ylari va aholi gavjum joylardagi 7,6 mingga sanitariya-gigiyena shoxobchalari holati yaxshilandi (3,9 mingga yangidan ko'rildi, 3,7 mingga ta'mirlandi). Respublikadagi mavjud avtomobillarga yoqilg'i quyish stantsiyalarining 96 foizida sanitariya-gigiyena shoxobchalari tashkil qilingan.

Sohada qanday muammolarni ko'rish mumkin?

Yo'l. Turizmga yo'l infratuzilmasi eng asosiy omillardan biri sanaladi. Turistik shaharlar, obyektlar, yo'nalishlararo yo'llarning ahvoli yaxshilanmas ekan, bu sayyohlarda O'zbekiston turizmiga nisbatan antipatiya uyg'otadi.

Transport. Mahalliy sayyohlar uchun shaharlararo transportlar qatnovi ham juda noqulay. Masalan, Surxondaryodan Samarqand, Buxoro, Xivaga to'g'ridan to'g'ri qatnovchi transportlar faoliyati yo'lga qo'yilmagan. Boshqa viloyatlar bilan ham bunday noqulayliklar mavjud.

Raqamli xizmat ko'rsatish. Mingdan ortiq joylashtirish vositalari mavjud O'zbekistonda ularning joylashuvi, narxlari, xizmat ko'rsatish turlari bo'yicha yagona platforma shakllantirilmagan yoki bor platformalarga ham barchasining ma'lumotlari joylashtirilmagan. Bu esa mehmon uylari, hostellar, arzon mehmonxonalar qidirgan ichki va xorijiy sayyohlar uchun qo'shimcha qiyinchilik tug'diradi.

Ekstremal, tibbiyot, gastronomik, agro, eko, tarixiy turizm yo'nalishlari bo'yicha har bir hududlar uchun qulay yo'nalishlar shakllantirilmagan.

O'zbekiston boy madaniy va tarixiy merosga, go'zal tabiat manzaralariga ega. Bu omillar mamlakatni jozibador sayyohlik maskaniga aylantiradi. Biroq O'zbekistonning jahon turizm bozorida raqobatbardoshligini oshirish uchun Smart-turizmni rivojlantirish zarur. O'zbekistonda turizmni rivojlantirishning quyidagi asosiy yo'nalishlarini ajratib ko'rsatish mumkin:

- **Madaniy turizm.** O'zbekistonda so'g'd, xorazm va turkiy tillar kabi ko'plab qadimiy sivilizatsiyalar mavjud. Mamlakatda butun dunyodan sayyohlarni o'ziga jalb etadigan ko'plab tarixiy obidalar saqlanib qolgan.
- **Sarguzasht turizmi.** O'zbekistonda faol dam olishni yaxshi ko'radiganlar uchun keng imkoniyatlar mavjud. Mamlakatda tog'kurortlari, cho'llar, ko'llar va boshqa tabiiy diqqatga sazovor joylar mavjud bo'lib, ular alpinizm, trekking, chang'i va boshqa ochiq havoda sayr qilishni yaxshi ko'radilar.
- **Ishbilarmonlik turizmi.** O'zbekiston jadal rivojlanayotgan, yaxshi sarmoyaviy imkoniyatlarga ega mamlakat. Dunyoning ko'plab davlatlaridan ishbilarmonlar konferentsiyalar, seminarlar va boshqa biznes tadbirlarda ishtirok etish uchun mamlakatimizga kelishadi.

Smart-turizm – turizmning yangi yo'nalishi bo'lib, u turizm xizmatlari samaradorligi va sifatini oshirish uchun ilg'or texnologiyalardan foydalanishga asoslangan. Smart-turizm quyidagi texnologiyalardan foydalanishni o'z ichiga oladi:

- **Internet of Things (IoT)** – turistlar va turizm muhiti haqidagi ma'lumotlarni yig'ish va qayta ishlash uchun;
- **Sun'iy intellekt (AI)** – ma'lumotlarni tahlil qilish va qaror qabul qilish uchun;
- **Geografik axborot tizimlari (GIS)** – fazoviy ma'lumotlarni ko'rsatish va tahlil qilish uchun;
- **Blokcheyn** – tranzaksiyalarning xavfsizligi va shaffofligini ta'minlash.

Turizm sohasida ushbu texnologiyalardan foydalanish quyidagilarga imkon beradi:

- Turistlarga ularning shaxsiy xohish va ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda ko'proq moslashtirilgan xizmat ko'rsatish;
- Sayyohlik ma'lumotlarini yanada qulayroq va qulayroq qilish, masalan, mobil ilovalardan foydalanish;
- Sayyohlik xavfsizligini yaxshilash, masalan, kuzatish va ogohlantirish tizimlari orqali;
- Turizmning atrof-muhitga salbiy ta'sirini kamaytirish.

Bugungi kunda laxon turizm bozorida xizmatlar taklif qilayotganda Smart-turizmning afzalliklari nima larda aks etadi. Aynan O'zbekistonda Smart-turizmni rivojlantirish qator afzalliklarni beradi, jumladan:

- Turistlar oqimining ortishi. Smart-turizm sayyohlik ma'lumotlarini yanada qulay va qulay qiladi, bu esa yangi sayyohlarni jalb qiladi.
- Xizmat ko'rsatish sifatini oshirish. Smart-turizm sayyohlarga ularning shaxsiy imtiyozlari va ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda ko'proq moslashtirilgan xizmatlarni taqdim etish imkonini beradi.
- Yaxshilangan xavfsizlik. Smart-turizm sayyohlarning xavfsizligini, masalan, kuzatish va ogohlantirish tizimlari orqali yaxshilash imkonini beradi.
- Turizmning atrof-muhitga salbiy ta'sirini kamaytirish. Smart-turizm, masalan, monitoring va resurslarni boshqarish tizimlari orqali turizmning atrof-muhitga salbiy ta'sirini kamaytirish imkonini beradi.

O'zbekistonda Smart-turizmni rivojlantirish uchun bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur, jumladan:

- Turizm sohasida texnologiyalarni rivojlantirishga yordam beradigan tegishli qonunchilik bazasini ishlab chiqish va joriy etish.
- Turizmga Smart texnologiyalardan foydalanish infratuzilmasini yaratish, masalan, Wi-Fi tarmoqlari va mobil aloqa.
- Smart-turizm sohasida mutaxassislarni tayyorlash.
- Smart-turizmni turizm industriyasining yangi yo'nalishi sifatida targ'ib qilish.

O'zbekistonda turizm soxasida Smart texnologiyalardan foydalanishga bir qator misollar keltirib o'tish mumkin.

O'zbekistonda turizmga Smart texnologiyalarni joriy etish bo'yicha ishlar allaqachon olib borilmoqda. Bunga ko'ra

- Toshkentda hayot sifati va turizmni yaxshilashga qaratilgan qator texnologiyalarni o'z ichiga olgan "Smart City" tizimi mavjud. Mazkur tizim tufayli sayyohlar uydan chiqmagan holda attrak-sionlar va xizmatlar haqida ma'lumot olishlari, chiptalar va transport vositalarini bron qilishlari, boshqa xizmatlardan foydalanishlari mumkin.
- Samarqandda sayyohlarga mobil qurilmalar yordamida muzey eksponatlari haqida ma'lumot olish imkonini beruvchi "Smart Museum" tizimi joriy etildi.
- Chimyon va O'zbekistonning boshqa turistik hududlarida internet tarmog'iga kirishni ta'minlash uchun Wi-Fi tarmoqlari yaratilmoqda.

Bu misollar O'zbekistonda Smart-turizmni rivojlantirish salohiyatiga ega ekanligini ko'rsatadi. Kerakli chora-tadbirlar amalga oshirilsa, O'zbekiston bu borada yetakchilardan biriga aylanishi mumkin.

Xulosa qilib, O'zbekistonda Smart-turizmni rivojlantirish bo'yicha aniq chora-tadbirlar ishlab chiqish talab etiladi. Bunga ko'ra:

- Smart-turizmni rivojlantirish davlat dasturini ishlab chiqish va amalga oshirish. Dasturda infratuzilmani rivojlantirish, mutaxassislar tayyorlash va Smart-turizmni rivojlantirish bo'yicha chora-tadbirlar o'z ichiga olishi kerak.
- Smart-turizm bo'yicha malaka markazini yaratish. Markaz Smart-turizm sohasida ilmiy-tadqiqot va ishlanmalar bilan shug'ullanadi, shuningdek, turizm industriyasidagi korxona va tashkilotlarni qo'llab-quvvatlaydi.
- Smart-turizmni rivojlantirish uchun investorlarni jalb qilish. Infratuzilmani yaratish va yangi texnologiyalarni joriy etish uchun investitsiyalar zarur.

Ushbu chora-tadbirlarning amalga oshirilishi O'zbekistonga jahon turizm hamjamiyatida munosib o'rin egallash imkonini beradi.

Foydalangan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 05.01.2019-yildagi PF-5611-son.
2. <https://uza.uz/uz/posts/ziyosat-turizmini-rivojlantirishning-dolzarb-masalalari>
3. Рахимова Дилфуза Мирзакасымовна, (2023). Потенциал Религиозного Туризма В Узбекистане. Central Asian Journal of Innovations on Tourism Management and Finance, 4(2), 5-12. <https://doi.org/10.17605/OSF.IO/KY2PC>.
4. O'zbekiston Respublikasi statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida. <https://stat.uz/uz/>

MUNDARIJA

1-ШУЪБА

ЎЗБЕКИСТОНДА SMART-ТУРИЗМНИ ЗАМОНАВИЙ ПРИНЦИПЛАРИ АСОСИДА РИВОЖЛАНТИРИШ ВА БУНДА ХОРИЖ ТАЖРИБАСИДАН ФОЙДАЛАНИШ

Ўзбекистонда Smart-туризмни ривожлантириш истиқболлари.....	5
Конгратбай Авезимбетович Шарипов	
Рақамли инновацион технологиялардан туризмда самарали фойдаланиш йўллари	7
Эшов Мансур Пулатович	
Туристтик кластерларнинг технологик платформасини ишлаб чиқиш.....	10
Абдурахмонова Гулнора Каландаровна	
Tourism Development in Uzbekistan: Comprehensive Analysis of Current Trends and Future Prospects	13
Zufarova Nozima Gulamiddinovna	
Қорақалпоғистон Республикасида туризм соҳасининг янги йўналишларини ташкил этиш имкониятлари	17
Эштаев Алишер Абдуғаниевич, Хошимов Баҳром Баҳадирович	
Ўзбекистонда тоғ туризмнинг ривожлантириш йўналишлари	20
Ахмедов Икром Акрамович	
Туристтик-рекреацион ресурслари юқори бўлган минтақаларда кластерларни ташкил қилиш механизмлари	24
Норчаев Асатулло Норбўтаевич	
Развития smart туризм в Узбекистане	28
Алиева М. Т.	
Smart Tourism Analysis and Future Trends.....	31
Safaeva Sayyora	
Opportunities for Developing Smart Tourism and Foreign Experience in Uzbekistan	34
Kabilova N. Sh.	
O'zbekiston turizmida XXI bozori va bunda Smart-turizmning o'rni.....	37
Mirzayev Temur	
Смарт-туризм: зарубежный опыт и перспективы его применения в Узбекистане.....	42
Хушназарова М. Г.	
Development of Smart Tourism in Uzbekistan	45
Narzullaeva Umidakhon, Abzalova Nozima	
O'zbekistonda turizm xizmatlari sohasining aholi bandligiga multiplikativ ta'siri	48
To'rabekov Sohibjon Sherboy o'g'li	
Smart-turizmni xorijiy tajribalar asosida rivojlantirish istiqbollari.....	53
Isroilov Xusanboy Ibrohimjon o'g'li, Nishonboyev Doniyor Erkinjon o'g'li	
Smart-turizm: xorijiy tajriba va uni O'zbekistonda qo'llash istiqbollari.....	55
Ulugboyeva Ezozahon Inomjanovna	
O'zbekistonning Smart-turizm salohiyatini jahon turizm bozorida targ'ib qilishning zamonaviy marketing strategiyalari.....	58
Fayyoz Ahmedova Rashidovna	

Modern Trends in the Development of Tourism and the Experience of Foreign Countries in the Application of Smart Innovations in Personnel Training.....	62
Iskandarova Nargiza Mashrabjonovna	
The Main Role of Smart – Tourism in Modern XXI Century Uzbekistan as an Example.....	65
Narzullayeva Fariza Akmalevna, Saydaliyeva Feruza Bakhtiyorovna	
How Does Smart Tourism Support Sustainable Tourism Development: the Case of Uzbekistan	67
Khusniddin Egamnazarov	
Appearances, Classification and Application of Smart Tourism.....	70
Akhmadjanova Mukhtasarkhan Anvar qizi, Sharifboyeva Fazilatxon Odilbek qizi, Dadamirzayev Sarvarbek Ulug'bek o'g'li	
Фарғона водийсининг қишлоқ аҳоли пунктларида агротуризмни ривожлантиришнинг стратегик режасини ва смарт-технология концепциясини ишлаб чиқиш бўйича услубий ёндашувлар.....	74
Жумабаева Дилафруз Тожиidinovna	
Butun jahon Smart-turizmi bozorining rivojlanish xususiyatlari.....	78
Ravshanov To'yli Gulmurodovich	
Основные тенденции развития смарт туризма в условиях цифровой экономики в Республике Узбекистан.....	81
Салиева Екатерина Сергеевна	
Развитие Смарт-туризма в Узбекистане на основе современных принципов и использования зарубежного опыта.....	84
Ахмеджанова Ирада Усмановна, Халилова Нодира Абдухамид қизи	
Будущая роль Смарт-туризма на мировом туристическом рынке.....	88
Уралова Матлюба Ахоровна	
Проблемы и перспективы развития Smart-туризма в Узбекистане.....	95
Очилова Хилола Фармоновна, Раимова Севара Ойбековна	
Перспективы развития Смарт-туризма в Республике Узбекистан на основе современных технологий и использования зарубежного опыта.....	102
Рустамов Абдор Равшан угли	
Перспективы развития зелёного смарт туризма в Республики Узбекистан.....	106
Расулова Нигора Юсуповна	
Перспективы развития смарт туризма в Узбекистане на основе современных принципов	110
Рахимова Дилфуза Мирзакасимовна	
Перспективные направления развития смарт туризма в Узбекистане	113
Гузал Шеровна Хонкелдиева	
Развитие культурного Смарт-туризма в Узбекистане, с использованием опыта зарубежной компании «POLYMEDIA»	116
Караева Алёна Викторовна	
Turistik xizmatlar bozorini shakllantirishning rekreatsion dinamikasi.....	118
Bahrieva Zarina Nasimovna	

2-ШУЪБА

SMART-ТУРИЗМНИ ТАШКИЛ ЭТИШНИНГ АСОСИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ

Main Features of Smart Tourism Organization	121
Narzullaeva Umidakhon	
The Role Smart-City Infrastructure in the Tourism and Architecture	124
Mukhlisa Akromova Saydimukhtor qizi	
The Main Components of the Development of "Smart" Tourism in the Region	130
Agzamova Nargiza Gapurovna	

Туризм соҳасида рақамли технологиялар орқали смарт туризмни ташкил этишнинг асосий хусусиятлари	135
Ҳамдамов Амриддин Ҳамдам ўғли	
Минтақа туризмни ривожлантиришда хизмат кўрсатиш корхоналарининг smart-ахборот моделлари асосида ривожланиши	140
Ш.Х.Мухитдинов	
Analysis of Cases of Use of Smart Technologies in Tourism and Hotel Enterprises.....	146
Hamidova Muxtasarxon Iqboljon qizi, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Tarixiy shaharlarda turizmni rivojlanishida raqamli texnologiyalarning o'rni.....	152
Ro'zibayeva Zulayho Baxrombek qizi	
Turizm sohasi rivojlanishida Smart-turizmning o'rni	159
Dadamuxamedova Mushtariy Maxmudjon qizi	
Mamlakatimizda turizm sohasini raqamlashtirish va boshqarishni takomillashtirish	162
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li	
Development of Smart Tourism in Uzbekistan Based on Modern Principles and Using Foreign Experience.....	165
Gulrukh Yusupova, Nilufarkhon Ashuralieva	
Jizzax viloyatining ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishida turizmning ahamiyati va roli: yangicha Smart yo'nalishlar va mexanizmlar	168
Aynakulov Muxitdin Abduxamidovich	
The Role of Smart Technologies in the Development of Agrotourism	172
Yoriyeva Farangiz Murodilloyevna	
Turizmning rivojlanishini barqarorlashtirishda prognozlashning mohiyati va obyekti.....	175
Axmadjanova Muxtasarxon Anvar qizi, Dadamirzayev Sarvarbek Ulug'bek o'gli, Sharifboyeva Fazilat Odilbek qizi	
The Main Trends in the Development of Digital Tourism in Uzbekistan.....	181
Ismailova Sayyora Ulugbekovna	
Jahon ziyorat turizmi obyektlarining turizm rivojlanishiga ta'siri.....	186
Karimova Maftuna Komiljon qizi	
The Future of Smart Tourism: Transforming Travel Experiences	191
Oppokkhonov Nurmukhammad	
Sayyohlik yo'nalishlariga tashrif buyuruvchilar uchun aqlli texnologiyalarning ahamiyati	193
To'xtayeva Xurshida Farhodovna	
O'zbekistonda Smart-turizmni rivojlantirish choralari.....	200
Raximova Dilfuza Mirzakasimovna	
Exploring Smart Tourism: Lessons From Abroad and Opportunities for Uzbekistan	206
Nasiba Mukhtorova, Zohid Askarov, Angelo Battaglia	
Smart Tourism: Pros, Cons and Potential Future Development	215
Baratov Asadbek	
Turistik destinatsiyalarni boshqarish orqali turistik mintaqalarni rivojlantirish.....	218
Toirova Nozima Miraxmad qizi	
Основные компоненты развития смарт туризма в Ташкентском регионе: перспективы и вызовы	223
Зиёвиддинова Тарона Ойбек кизи	
Инновационные тенденции применения умных технологий в развитии туризма и гостиничного бизнеса.....	226
Мусаева Сайёра Абдивахитовна	
Цифровизация как важнейший двигатель индустрии туризма.....	234
Абидова Д.	

Путешествие будущего: формирование и инновационное развитие направления Смарт-туризм	239
Курашева Валерия Олеговна, Ивонина Наталья Викторовна	
Основные особенности организации смарт-агротуризма в Узбекистане.....	241
Анваров Нодир Аллаёрович	

3-ШУЪБА

ЎЗБЕКИСТОННИНГ SMART-ТУРИЗМ САЛОҲИЯТИНИ ЖАҲОН ТУРИЗМ БОЗОРИДА ТАРҒИБ ҚИЛИШНИНГ ЗАМОНАВИЙ МАРКЕТИНГ СТРАТЕГИЯЛАРИ

Enhancing Marketing Strategy for the Development of Mountain Tourism.....	255
Mavlanov Golibjon Mahammad o'g'li	
Smart Destination Management: Challenges and Practices	258
Nurmukhammad Oppokkxonov	
O'zbekistonda qishloq turizmining shakllanish va rivojlanishi.....	260
Usmonov Sardor	
Фарғона водийсида туризм соҳасини ривожлантиришнинг ҳудудий дифференциал хусусиятлари	263
Максумов Азизхон Нодиржон ўғли	
O'zbekistonda turizmni rivojlantirishning jahon tajribasi muammo va istiqbollari	268
Aynaqulov Xusniddin Abduxamidovich, Teshayeva Farida Shuxrat qizi	
Hududlarda Smart-turizmni rivojlantirishda xorij tajribasini qo'llash istiqbollari.....	271
Islomova Dilrabo Salomovna	
Consideration of Positive and Negative Impacts of Smart Tourism on Destination Branding, Case of Uzbekistan	274
Ms. Yulduz Yakubova	
Analysis of the State of Use of Smart Technology in Hotels.....	276
Uralova Dilbar Anorbayevna, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	
Turizm sohasi orqali aholi bandligini ta'minlash yo'llari	281
Matkbulova Dilorom Xalilullayevna	
Smart-turizmni tashkil etishning asosiy xususiyatlari	284
Uralova Matlyuba Axrorovna	
O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishida turizm sohasining o'rni.....	286
Matchanov Azizbek Umirbek o'g'li	
Mehmonxona xo'jaligida yashil texnologiyalarni joriy qilish.....	289
Xakimova Nargiza Axadjon qizi	
Mamlakatimizda Smart-turizmni rivojlantirish masalalari va iqtisodiyotda tutgan o'rni.....	293
Xomidov Mirodiljon Xasanboy o'g'li, Nishonboyev Doniyor Erkinjon o'g'li	
Dam olish turizmida Smart parklarning o'rni	295
Shaymanova Nigora Yusupovna	
Rekreatsiya turizmni rivojlantirishda Smart texnologiyalardan foydalanish	297
Shaymanova Nigora Yusupovna	
Smart Tourism: Foreign Experience and Prospects for Its Application in Uzbekistan.....	299
Avezova Nilufar	
Использование BIG DATA и AI для реинвентаризации маркетинга туризма в Узбекистане: новые перспективы в глобальной конкуренции.....	304
Турабекова Фарангиз Наримонбек кизи	
Проблема в смарт туризме	310
Аскаралиева Муштарий Баходировна	

Смарт туризм в Узбекистане: новые подходы и современные решения	313
Узганбаева Дилноза Тохтасиновна	
Смарт туризм в Узбекистане: новые возможности и вызовы.....	315
Бекмурадова Лайло Турсунмаматовна	
Влияние цифровых технологий на развитие туристского рынка в Узбекистане	323
Мустаева Шохида Саъдуллаевна	

4-ШУЪБА

ТУРИЗМ ВА ТАЪЛИМ: ШАРТ-ШАРОИТИ ВА ИСТИҚБОЛЛАРИ

Таълим туризми тушунчаси моҳияти ва уни ривожлантиришнинг хориж тажрибалари	327
Саъдуллаева Гулноза Содиқ қизи	
Toshkent viloyatida agroturizm obyektlarini rivojlantirish va kadrlar salohiyatini oshirish istiqbollari.....	330
Jo'rayeva Nargiza Abduvohidovna	
Smart-turizm faoliyatini boshqarish jarayoniga yondashuvlar	337
Mirzayev Abdullajon Topilovich	
Ilmiy faoliyani rivojlantirishda ta'lim tashkilotlaridan maqsadli foydalanish.....	341
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li	
Turistik xizmatlarning reklamasini amalga oshirishda ijtimoiy tarmoqlarning ahamiyati	349
O. A. Norbo'tayev	
Ta'lim turizmining mohiyati va uni O'zbekistonda rivojlantirish imkoniyatlari.....	351
Jiyanov Uktam Panjievich	
Smart Tourism and Education: Conditions and Prospects in Uzbekistan	354
Gulrukh Yusupova, Sabina Turakulova	
Uzbekistan: Theory and Practice of Personnel Training for Tourism.....	361
Ochilova Hilola Farmonovna	
Marketing strategiyalarini qo'llash orqali mamlakat turizm bozorini rivojlantirish istiqbollari	365
Nurfayzieva Moxinur Zayniddinovna	
Turistik mahsulotlar shakllanishi bo'yicha nazariy yondashuvlar va narxlar tahlili	372
Imomov Sanjar Muxammadievich	
Mehmonxona sohasida Big Data texnologiyalarini qo'llash	376
Shermakhmadova Zarina Shavkat qizi	
Promoting Environmental Entrepreneurship And Innovation in a Green Economy.....	379
Embergenova Anjim Aydosbaevna	
Turizm xizmatlari eksportini oshirishda innovatsion marketing va raqamli texnologilayar ta'siri	381
Bakhromov Akmal Abduvahid o'g'li	
Samarali marketing strategiyalari orqali O'zbekistonni raqobatbardosh turizm yo'nalishi sifatida jonlantirish	385
Xusniddinova Munavvar Sur'at qizi	
O'zbekistonda Smart-turizmni zamonaviy prinsiplari asosida rivojlantirish va bunda xorij tajribasidan foydalanish.....	388
Tojiboyev Toxirjon Zoxirjon o'g'li	
Mehmonxona va xizmatlar bozorini takomillashtirish, mehmonxonalarda smart mehmonxona xizmatlarning tizimini joriy qilish	391
Mansurov Zokir Xusanovich	

Туризмни қўллаб-қувватлаш жамғармасининг соҳа ривожини молиялаштиришдаги аҳамияти.....	394
Примова Нигора Икром қизи	
Turizm – dunyo madaniyatiga ko‘prik.....	397
Abdullayeva Nilufar Sultanbayevna	
Key Features of Digital Advertising Development in Tourism in Uzbekistan.....	399
Mirziyo Sodikov Odiljon ogli	
Xizmat ko‘rsatish tarmoqlarida turizm va bank xizmatlarini bog‘liqliklari.....	404
Xakimov Zoxid Norbo‘tayeich	
Innovative Management in Smart Tourism: a Digital Economy Imperative for Tourist Enterprises.....	406
Mamanov Mukhammadamin	
The Role of The Capacity of Service Personnel in the Organization of the Quality Service Process in Hotel Enterprises.....	409
Rakhmonova Nigina Anvarovna	
Развитие умного туризма – перспектива кадров в сфере туризма.....	412
Бухарова Нигора Газиёвна	
Состояние гостиничного бизнеса в Самарканде и важность его развития	415
Мардонова Дилрабо Ширинбоевна	
Организационно-экономический механизм развития туристических комплексов.....	418
Хомидов Қаххорали Қурбонали ўғли	

5-ШУЎБА

ҚОРАҚАЛПОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ТУРИЗМНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ТЕНДЕНЦИЯЛАРИ

Қорақалпоғистон Республикасида туризмни ривожлантириш имкониятлари.....	422
Эштаев Алишер Абдуғаниевич, Маткаримов Жаҳонгир	
Вопросы развития Smart-туризма в Республике Каракалпакистан	425
Абдувахидов Абдумалик Махкамovich	
Qoraqalpog‘istonning o‘ziga xos madaniy va tarixiy merosi.....	427
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
O‘zbekistonda ziyorat turizmini rivojlantirish istiqbollari.....	429
Matkbulova Dilorom, Abdug‘aniyev Toxirjon	
Соғломлаштириш туризми фаолиятини бошқаришда туристик кластерларни шакллантириш механизмларини баҳолаш.....	432
Ғофуров Азизбек Умаржонович	
Qoraqalpog‘iston Respublikasining o‘ziga xos ekologik merosi.....	435
Xoshimov Baxrom Baxadirovich	
Qoraqalpoq o‘lkasi turizm istiqbollari.....	437
Dehqonov Burxon Rustamovich	
Implementing Smart Tourism Strategies in Karakalpakstan.....	439
Mukhanov Murod Mukhan ugli	
Qoraqalpog‘iston Respublikasi turizm sektoridagi integratsiyaning nazariy asoslari.....	442
Xalimova Fayyoz Nafasovna	
Qoraqalpoqiston Respublikasida turizmni rivojlanish yo‘llari	445
Xushnazarova Maxzuna Gulamjonovna	
Turistik hududlarda turizmning barqaror rivojlanish konsepsiyalariga yondashuvlar	452
A. Asraqulov	

Минтақада туризм соҳасини бошқаришнинг ўзига хос хусусияти	455
Ембергенова Анжим Айдосбаевна	
Perspectives for the Further Development of Smart Tourism in Uzbekistan	460
Akhunova Shokhistakhon Nomanjanovna, Askarov Farhod Rakhmatovich	
Қорақалпоғистон Республикаси ички туризм йўналишлари.....	465
Норчаев Н. А.	
Qoraqalpog'iston Respublikasida turizmni rivojlantirish tendensiyalari	467
Islamova Qunduzxon Ikromboy qizi	
Тенденции развития Смарт-туризма в Республике Каракалпакстан	469
Очилова Х. Ф., Нагметуллаев А. А.	
Тенденции развития зеленого туризма в Республике Каракалпакстан.....	472
Расулова Нигора Юсуповна	
Перспективы развития смарт туризма в Республике Каракалпакстан.....	475
Косбергенова Нурзия Кудайбергеновна	
Role of social media in promoting Sustainable Tourism in Uzbekistan	477
Ms. Nigina Kurbonova, Dr. Shalki	
Jahonda ta'lim turizmining rivojlanish tendensiyalari	487
Uktam Jiyanov, Maksudova Shahlo	
Hududiy turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshrishda "Smart-turizm" xizmatlaridan maqsadli foydalanish.....	490
Dustmurodov Orifjon Ismatilloevich	
The role of tourism industry in the country's economy	497
Gofurova Vasila Odiljon qizi	
Tourism Impacts GDP Growth (and Decline).....	500
Gofurova Vasila Odiljon qizi	
Smart turizm texnologiyalarining sayyohlarning xatti-harakatlari, sayohatdan qoniqishlari va baxtli his qilishlariga ta'siri	503
Munajat Isakdjanova Inog'omovna	
Sayohat va turizm rivojlanish indeksi	507
Raxmonova Nilufar Yorqinovna	
O'zbekistonda smart turizmni rivojlantirish imkoniyatlari	512
Kamoliddin Jahongirov	
Xalqaro turizm bozorida ta'lim turizmining o'rni va rivojlanish xususiyatlari	514
Ominaxon Ababaxriyeva, Kamoliddin Jahongirov	
Functional composition of irrealis	517
Ochilova Noila Farmonovna	
Turizmga innovatsiyon texnologiyalarni joriy qilish mohiyati	519
Po'latov Ma'murjon Murodjon o'g'li	
Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyotida zamonaviy logistika tizimlari mohiyati	521
Xasanov Sarvar Ulug'bek o'g'li	
Using Innovative Technologies in Hotels as a Factor of Sustainable Development of Tourism Industry	524
Sayfutdinov Shuxratjon Sultonovich, Egamberdiyev Sirojiddin Sattor o'g'li	

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2023. Maxsus son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil iqtisodiyot va taraqqiyot”
jurnali

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro‘yxatdan
o‘tkazilgan.